

Bryssel den 22.5.2018
COM(2018) 267 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

En ny europeisk agenda för kultur

{SWD(2018) 167 final}

1. Inledning

Vid firandet av 60-årsdagen av Romfördraget uttryckte ledarna för de 27 medlemsstaterna och EU-institutionerna sin ambition att medverka till en union *där medborgarna har nya möjligheter att utvecklas kulturellt, socialt och ekonomiskt. [...]en union som bevarar vårt kulturarv och främjar kulturell mångfald*¹. Detta bekräftades vid ledartoppmötet i Göteborg i november 2017 och av Europeiska rådet i december 2017², och därmed riktades fokus också på Europaåret för kulturarv 2018³ som en avgörande möjlighet att öka medvetenheten om hur viktiga kulturen och kulturarvet är socialt och ekonomiskt.

I sitt meddelande *Stärka den europeiska identiteten genom utbildning och kultur*⁴ angav kommissionen, att det ligger i alla medlemsstaters gemensamma intresse att ta vara på utbildningens och kulturens hela potential som drivkraft för jobb, ekonomisk tillväxt, social rättvisa, aktivt medborgarskap och ett sätt att uppleva den europeiska identiteten i hela dess bredd.

Europas rika kulturarv och dynamiska kulturella och kreativa sektorer befäster den europeiska identiteten och skapar en känsla av tillhörighet. Kulturen främjar aktivt medborgarskap, gemensamma värderingar, integration och den interkulturella dialogen inom Europa och i hela världen. Den sammanför människor, inklusive nyanlända flyktingar och andra migranter, och bidrar till att vi alla kan känna oss som en del av samhället. Kulturen och de kreativa näringarna har också förmågan att förbättra människors liv, omvandla lokalsamhällen, skapa arbetsplatser och tillväxt och leda till positiva återverkningar i andra ekonomiska sektorer.

Den nya europeiska agendan för kultur (nedan kallad *den nya agendan*) är ett svar på uppmaningen från EU-ländernas ledare om att göra mer för att via kultur och utbildning bygga upp inkluderande samhällen och erbjuda en *vision av ett attraktivt EU*⁵. Agendan syftar till att utnyttja kulturens potential fullt ut för att bidra till att skapa en mer inkluderande och rättvis union, stödja innovation, kreativitet och hållbar sysselsättning och tillväxt.

2. Utmaningar och mål

På väg upp ur en allvarlig ekonomisk svacka står Europa inför växande sociala klyftor, heterogena befolkningsgrupper, populism, radikalisering och hot om terrorism. Nya former av teknik och digital kommunikation förändrar samhällena, och bidrar till att livsstilen, konsumtionsmönstren och maktförhållandena i ekonomiska värdekedjor ändras. Det är ett landskap i omvandling och kulturens roll är viktigare än någonsin. I en eurobarometerundersökning från 2017 uppgav 53 % av de tillfrågade att medlemsstaterna står varandra nära i fråga om gemensamma värderingar, medan 40 % är av uppfattningen att det råder ett gap mellan dem. Kulturen kan bidra till att överbrygga denna skillnad, eftersom den toppar listan över faktorer som har störst chans att skapa en känsla av samhörighet⁶. Data från Eurostat visar emellertid att mer än en tredjedel av alla européer inte alls deltar i kulturella aktiviteter⁷. Här ligger alltså ett självklart utrymme att öka deltagandet i kulturella aktiviteter och sammanföra oss européer i en upplevelse av det som förenar oss i stället för det som är åtskiljande. Emellertid bidrar marknadens sönderfall, otillräckliga finansiella resurser och

¹ [Romförklaringen, mars 2017](#)

² [Europeiska rådets slutsatser, december 2017](#)

³ https://europa.eu/cultural-heritage/european-year-cultural-heritage_sv

⁴ [COM\(2017\) 673 final](#)

⁵ [Bratislavaförklaringen, september 2016](#)

⁶ [Eurobarometer 87 genomförd våren 2017](#)

⁷ [Eurostat, november 2017](#)

osäkra avtalsvillkor fortsättningsvis till att utgöra hinder för de kulturella och kreativa sektorerna och att yrkesutövarnas inkomster hålls på en låg nivå inom dessa områden

Den nya agendan, uppbackad med adekvat ekonomisk finansiering, kommer att utnyttja synergier mellan kultur och utbildning och stärka kopplingarna mellan kulturen och övriga politikområden. Den kommer även att hjälpa de kulturella och kreativa sektorerna att klara av utmaningarna och ta tillvara de möjligheter som den digitala övergången medför.

3. Den rättsliga grunden och de första stegen

Den rättsliga grunden för åtgärder inom området kultur på EU-nivå är artikel 3 i fördraget om Europeiska unionen och artikel 167 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt⁸. Medlemsstaterna har exklusiv behörighet om kulturpolitik, medan EU:s roll är att främja samarbete och stödja samt komplettera medlemsstaternas åtgärder. Samarbetet på detta område fick en betydande skjuts framåt tack vare kommissionens meddelande från 2007, som godkänkts av rådet⁹, om en *europaisk agenda för en alltmer globaliserad värld*¹⁰. Europaparlamentet har också ställt sig bakom agendan genom politiska resolutioner och pilotprojekt.

Sedan dess har medlemsstaterna genomfört en imponerande mängd åtgärder¹¹, inspirerade av det politiska samarbetet på EU-nivå via rådets arbetsplaner för kultur under flera perioder och projekt med finansiering från olika EU-program, samt olika makroregionala strategier¹².

Europeiska rådet har nu ålagt EU att göra mer på detta område och att undersöka möjliga fortsättningsåtgärder, bland annat de rättsliga och finansiella ramvillkoren för utveckling av den kulturella och kreativa sektorn och kulturarbetares rörlighet².

4. Strategiska mål och åtgärder

Den nya agendan har följande tre strategiska mål, med sociala, ekonomiska och externa dimensioner.

4.1 Den sociala dimensionen – att ta tillvara den inneboende styrkan hos kultur och kulturell mångfald för att främja social sammanhållning och välfärd

- Gynna alla européers kulturella kapacitet¹³ genom att erbjuda tillgång till ett brett urval av kulturella aktiviteter och ge möjligheter att delta aktivt
- Uppmuntra till rörlighet bland yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna och avlägsna hinder för deras rörlighet
- Skydda och främja Europas kulturarv som en gemensam resurs, väcka medvetenheten om vår gemensamma historia och våra gemensamma värderingar och stärka känslan av en gemensam europeisk identitet

Kulturellt deltagande sammanför människor. Kulturen utgör ett idealiskt sätt att kommunicera över språkbarriärer, ingjuta kraft hos människor och främja social sammanhållning mellan

⁸ Artiklarna 173 och 208 är också relevanta för kreativa företag och utvecklingssamarbetet.

⁹ [2007/C 287/01](#)

¹⁰ [KOM\(2007\) 242 slutlig](#)

¹¹ SWD(2018)/167, kommissionens arbetsdokument som åtföljer detta meddelande ger en översikt över åtgärderna inom Agenda 2007, delar av åtgärder som föreslås i denna nya agenda samt andra relevanta åtgärder som håller på att genomföras eller planeras, liksom delar av samråd, statistik och undersökningar som har utgjort underlag för sammanställningen av agendan.

¹² http://ec.europa.eu/regional_policy/sv/policy/cooperation/

¹³ *Kapacitetsperspektivet* utvecklades av Amartya Sen. Tillämpningen på kultur är relativt ny.

bland annat flyktingar, andra migranter och befolkningen i mottagarländerna. I och med den europeiska agendan från 2007 har beslutsfattare och berörda parter enats om tillvägagångssätt för att med hjälp av dialogisk konst främja ömsesidig förståelse, ingjuta kraft hos människor och bidra till ökat självförtroende¹⁴.

Kulturen utgör en omvandlande kraft när det gäller att återupprätta samhällsgemenskapen. Den framgångssaga som 30 år av europeiska kulturhuvudstäder utgör, är ett tydligt exempel på detta, liksom de kulturella infrastrukturprojekt som finansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna. Europaåret för kulturarvet riktar in fokus på det övergripande mervärde kulturarvet innebär för de europeiska samhällena och ekonomierna. Det förekommer en ny, adaptiv strategi för att forma vår byggda miljö – och den är förankrad i kulturen¹⁵.

Kulturellt deltagande förbättrar även hälsa och välbefinnande. Påståendet ”Att bo nära platser med anknytning till Europas kulturarv kan förbättra livskvaliteten”¹⁶ fick medhåll av 71 % av de européer som nyligen besvarade en enkät. Forskningsresultat¹⁷ bekräftar också att tillgång till kultur är den näst viktigaste faktorn för det psykiska välbefinnandet, föregången endast av frånvaro av sjukdom.

Ändå kvarstår sociala och ekonomiska hinder för kulturellt deltagande, trots att de kulturella organisationerna anstränger sig för att anpassa sig till förändringar i kulturkonsumtionsmönstren och befolkningens sammansättning. Därför föreslås en ny strategi med kulturell kapacitet som den vägledande principen. Detta innebär att tillhandahålla ett brett utbud av högklassiga kulturaktiviteter, för att främja lika möjligheter för alla att delta och vara kreativa och att kopplingarna mellan kultur och utbildning, sociala frågor, stadspolitik, forskning och innovation stärks¹⁸.

För att öka det kulturella deltagandet, förutsätts att europeiska konstverk och yrkesverksamma inom den kulturella och kreativa sektorn i Europa blir mer rörliga. Utgående från solida belägg¹⁹, kommer EU att fortsätta att stödja politik och finansiering, men medlemsstaterna måste göra ännu mer för att undanröja administrativa hinder, såsom risken för dubbel beskattning av konstnärer och professionella aktörer i konstbranschen.

¹⁴ [Den öppna samordningsmetoden \(OMC\) och Voices of Culture, 2014, 2016 och 2017](#)

¹⁵ I enlighet med [2018 Davos Declaration on high-quality Baukultur for Europe](#)

¹⁶ [Särskild Eurobarometerundersökning 2017](#)

¹⁷ [Sacco et al., 2011, The Interaction Between Culture, Health and Psychological Well-Being](#). Den öppna samordningsmetoden för 2017–2018 om kultur för social delaktighet samlar även in fakta om hälsa och välbefinnande.

¹⁸ [King's College London](#) rapporten *Towards cultural democracy: Promoting cultural capabilities for everyone*.

¹⁹ 3 öppna samordningsmetoder om [rörlighet för konstnärer](#) och gästprogram, 2010, 2012, 2014.

Kommissionen kommer att göra följande:

- Stödja forskning om kulturell samverkan för att bedöma påverkan inom olika områden, inklusive hälsa och välbefinnande (2018).
- Utveckla särskilda åtgärder för social delaktighet via kulturen genom Kreativa Europa och Erasmus+²⁰ och beakta urvalskriterierna i programmet Kreativa Europa för att främja jämställd projektledning (2019).
- Inleda ett projekt om ”Kulturella och kreativa forum och städer” inom ramen för programmet Kreativa Europa för att främja kulturell delaktighet, samt social och urban förnyelse (2018).
- Föreslå ett program för rörlighet för yrkesverksamma i de kulturella och kreativa sektorerna inom ramen för programmet Kreativa Europa (2018–2019).

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Arbeta för att ta väsentliga steg vidare i processen för att avskaffa administrativa och skattemässiga hinder för rörlighet, bland annat genom den följande arbetsplanen för kultur.

4.2 Den ekonomiska dimensionen – stöd till kulturbaserad kreativitet i utbildning och innovation, liksom för tillväxt och sysselsättning

- Att främja konstarter, kultur och kreativt tänkande på alla nivåer i formell och icke-formell utbildning och yrkesutbildning, liksom inom livslångt lärande
- Att arbeta för gynnsamma ekosystem för den kulturella och kreativa sektorn, tillgång till finansiering, innovationsförmåga och skälig ersättning till författare och skapare, liksom främjande av sektorsövergripande samarbete
- Att främja de färdigheter som behövs i de kulturella och kreativa sektorerna, inklusive digitala färdigheter, entreprenörsfärdigheter samt olika traditionella och specialiserade färdigheter

Kultur och kreativitet är viktiga tillgångar för ekonomin. Kulturen bidrar direkt till sysselsättning, tillväxt och utrikeshandel. Inom EU ökade sysselsättningen i kultursektorn stadigt från 2011 till 2016, då den nådde 8,4 miljoner. Handelsöverskottet är 8,7 miljarder euro i kulturella varor²¹, och de kulturella och kreativa sektorerna beräknas bidra med 4,2 % till EU:s bruttonationalprodukt²². Innovativa ekonomiska sektorer behöver också kreativitet för att upprätthålla konkurrensfördelar. Stads- och landsbygdssamhällen är i allt större omfattning beroende av kulturen för att locka arbetsgivare, studerande och turister.

Kulturen, konstarterna, kreativiteten och de kreativa sektorerna är alla beroende av varandra. Att kombinera kunskap och kompetenser som är specifika för de kulturella och kreativa sektorerna med dem från andra sektorer bidrar till innovativa lösningar, exempelvis inom informations- och kommunikationsteknik, turism, varuförpackning och tjänster samt i den offentliga sektorn. För att utnyttja denna förändringspotential föreslår kommissionen att fokus läggs på tre specifika ekosystem: teoretisk och praktisk

²⁰ ec.europa.eu/programmes/creative-europe/; ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus

²¹ [Eurostat 2016 \(culture statistics: employment, enterprises, participation, trade, expenditure\)](#)

²² [Studie av Ernst & Young 2014](#) *Measuring cultural and creative markets in the EU*.

utbildning, städer och regioner samt själva den kulturella och kreativa sektorn för att skapa miljöer som kan bidra till kulturledda innovationer.

Teoretisk och praktisk utbildning: Det finns en tydlig koppling mellan utbildningsnivå och kulturell delaktighet. Sektorsövergripande insatser för kulturell medvetenhet och kulturyttringar – en av de åtta nyckelkompetenser som erkänts på europeisk nivå – kommer att undersökas inom ramen för den reviderade ramen för nyckelkompetenser för livslångt lärande²³. Dessutom råder samstämmighet om att överförbara kunskaper och färdigheter behövs för att stimulera kreativitet och kritiskt tänkande. Kommissionen har stött Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) i arbetet med hur man undervisar i, lär sig och bedömer kreativt och kritiskt tänkande²⁴, vilket nu utgör innovativt område inom programmet för internationell utvärdering av elevprestationer 2021 (Pisa). Denna fokus på kreativt och kritiskt tänkande bör utvidgas till alla nivåer av teoretisk och praktisk utbildning, i linje med systemskiftet där studier i STEM-ämnen, dvs. naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik, utvidgats till STEAM, vilket även inkluderar konstnärliga ämnen²⁵.

Städer och regioner: De kulturella och kreativa sektorerna har väldigt goda förutsättningar för att driva experiment, förutse tendenser och utforska modeller för social och ekonomisk innovation. Städerna och regionerna är naturliga samarbetspartner²⁶, och går i bräschen för den kulturdrivna utvecklingen tack vare större lokal autonomi, deras förmåga att dra till sig högbegåvade individer och deras omedelbara kontakt till invånarnas behov och potential. Kultur och turism är viktiga drivkrafter för ekonomisk aktivitet. Städer som investerar i kultur kan skörda betydande fördelar, genom att attrahera fler arbetstillfällen och humankapital än andra jämförbara städer, vilket framgår av verktyget för att mäta kultur och kreativitet i städerna, utvecklat av kommissionens gemensamma forskningscentrum²⁷. På landsbygden bidrar restaurering och uppgradering av kultur- och naturarvet till ökad tillväxtpotential och hållbarhet²⁸. Integrerad förvaltning av kultur- och naturtillgångar sporrar människor till att upptäcka och intressera sig för bådaderna²⁹.

Det är viktigt med planering, men innovation måste också tillåtas genom processer som går nedifrån och upp, kreativitetscentrum³⁰ och kreativitetsinkubatorer där frilansare och skapande konstnärer kan arbeta och skapa tillsammans. Företagskluster inom den kreativa sektorn har också visat att de kan skapa hög sysselsättningstillväxt³¹ och omkring 6 % av de 1 300 regionala prioriteringarna, som ingår i strategierna för smart specialisering, hänvisar redan till kultur³². Regionalt och europeiskt territoriellt samarbete skapar tillväxt och sysselsättning och främjar Europa som resmål, inklusive via makroregionala kulturella rutter³³. Utrymme finns för att bygga vidare på dessa erfarenheter för att stärka kulturens roll vid innovationsdriven territoriell utveckling.

²³ [2016 OMC-handboken](#) innehåller praxis och rekommendationer.

²⁴ [OECD:s centrum för forskning och förnyelse inom undervisningen](#)

²⁵ [COM\(2017\) 247 final](#)

²⁶ [Culture for Cities and Regions](#) (Kultur för städer och regioner) projekt för ömsesidigt lärande, 2015–17.

²⁷ [Cultural and Creative Cities Monitor](#) (Verktyget för att mäta kultur och kreativitet i städerna), 2017.

²⁸ 2016 Europeiska nätverket för landsbygdsutveckling Faktablad om konst och kultur på landsbygden.

²⁹ Natura 2000 case studies linking cultural and natural heritage.

³⁰ [Nätverket för europeiska kreativitetscentrum](#), 2016–18

³¹ [European Cluster Panorama 2014](#)

³² <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/map>

³³ [Routes4U](#): Kommissionens och Europarådets gemensamma program för makroregionala kulturella rutter.

De kulturella och kreativa sektorerna: Kulturella och kreativa företag och yrkesverksamma behöver gynnsamma omständigheter för att kunna omvandla möjligheter till tillväxt och sysselsättning, dvs. lagstiftning och reglering som uppmuntrar till skapande verksamhet, bättre tillgång till finansiering, möjligheter att expandera och internationaliseras och tillgång till olika slags specialkompetens.

För många européer, särskilt då ungdomar, utgör arbete inom kultursektorn en viktig inkörsport till arbetsmarknaden (i Lettland, Rumänien, Cypern, Bulgarien, Portugal, Estland och Spanien är en större andel av befolkningen i åldrarna 15 till 29 år anställda inom kulturområdet jämfört med ekonomin som helhet). Men det kan vara problematiskt att projektbaserade, atypiska anställningsformer och deltidсанställningar är så pass utbredda. Att anpassa lagstiftningen för att tillhandahålla social trygghet till personer med tillfälliga anställningar och en allt rörligare arbetskraft utgör en större politisk utmaning. Rättvis ersättning för författare och andra upphovsmän är ytterligare ett mål som kommissionen inriktar sig på i strategin för den digitala inre marknaden.

Tillgång till finansiering förblir en stor utmaning för en sektor som till övervägande del består av små och medelstora företag och mikroföretag. Garantiinstrumentet för kultur och den kreativa sektorn som ingår i programmet Kreativa Europa, har fått en lovande start och kommer att stärkas ytterligare. Andra instrument kommer fortsättningsvis att övervägas, såsom gräsrotsfinansiering³⁴ och privata medel från sponsring, stiftelser och offentlig-privata partnerskap.

Yrkesverksamma inom de kulturella och kreativa sektorerna måste besitta en mångfald olika digitala, traditionella, övergripande och specialiserade färdigheter. Den nya agendan bygger vidare på det pågående politiska arbetet, särskilt det som rör färdigheter inom företagande³⁵ och kompetens som rör kulturarvet.

Den nya agendan prioriterar en sektorsövergripande infallsvinkel på samarbetet inom EU, eftersom digitalisering och medskapande fortsätter att bryta ned konstnärliga och ekonomiska gränser. Detta kommer att kompletteras med särskilda initiativ inom de mest utvecklade sektorerna, för att på ett effektivare sätt främja den rika variationen i det europiska kulturella uttrycket.

Kommissionen kommer att göra följande:

- Stödja valideringsfasen av projektet *Att undervisa, bedöma och lära sig förmågan till kreativt och kritiskt tänkande inom utbildning* som drivs av OECD i syfte att införa en kreativitetsmodul i programmet för internationell utvärdering av elevprestationer 2021 (Pisa), samt utforska möjligheterna till motsvarande verksamhet inom högre utbildning och yrkesutbildning (2018).
- Främja musik och konst i teoretisk och praktisk utbildning, medtagat som ett prioriterat tema i Erasmus+ (2019) och främja utvecklingen av kreativitetsinriktade tvärvetenskapliga moduler vid institutioner för högre utbildning, med en kombination av konstämnen, informations- och kommunikationsteknik samt entreprenörs- och företagskompetens (2018).
- Ge fortsatt stöd till regionerna i att genomföra smart specialisering och makroregionala strategier med inriktning på kultur och främja hållbar kulturturism

³⁴ [Crowdfunding4Culture](#)

³⁵ Inkluderat via de europeiska ramverken för entreprenörskap och digital kompetens (EntreComp, DigComp).

genom ett särskilt europeiskt initiativ i samband med det europeiska året för kulturarvet.

- Stödja partnerskap mellan kreativa yrken och industrin och de europeiska inkubationsnätverken för kreativitetsdriven innovation genom att kreativitet, konst och formgivning samintegreras med avancerad teknik och vetenskap.
- Utföra ett pilotprojekt för att främja starkare partnerskap mellan kultursektorn och den kreativa sektorn, lokala myndigheter, arbetsmarknadens parter och utbildningsanordnare (2018).
- Utforska Europeiska institutet för innovation och teknik och en innovationsgrupp om kulturarvet och den kreativa industrin (2019)
- Organisera en regelbunden dialog med de kulturella och kreativa sektorerna inom ramen för den förnyade industripolitiska strategin i syfte att kartlägga strategiska behov och bekräfta en övergripande politisk ram på EU-nivå.
- Organisera en regelbunden dialog med musikbranschen och genomföra den förberedande åtgärden *Music Moves Europe*.
- Stärka dialogen med den europeiska audiovisuella industrin, liksom genom det europeiska filmforumets evenemang (2018).
- Stödja medlemsstaterna när det gäller att säkerställa rättvis ersättning för konstnärer och andra slag av upphovsmän genom att föra allmänna och sektorsspecifika dialoger, i linje med strategin för den digitala inre marknaden (2019).

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Åta sig att förbättra de socioekonomiska villkoren för konstnärer och andra slag av upphovsmän och främja utbildning och fortbildning i konst inom ramen för den följande arbetsplanen.

4.3 Den externa dimensionen – Stärkande av internationella kulturella förbindelser

- Stödja kultur som en motor för hållbar social och ekonomisk utveckling
- Främja kultur och interkulturell dialog för fredliga interkulturella förbindelser
- Sporra till samarbete i kulturarvsfrågor

I och med 2016 års gemensamma meddelande *Mot en EU-strategi för internationella kulturella förbindelser*³⁶, har EU upprättat en ram för det kulturella samarbetet med partnerländer. Detta är helt i linje med Unescos konvention från 2005 om skydd för och främjande av mångfalden av kulturyttringar, i vilken EU och alla dess medlemsstater är parter³⁷. Den globala strategin för Europeiska unionens utrikes- och säkerhetspolitik³⁸ har identifierat kulturell diplomati som ett nytt område för Europeiska unionens samordnade yttre åtgärder. Det nya europeiska samförståndet om utveckling³⁹ erkänner kulturens roll som ett viktigt inslag och verktyg.

³⁶ [JOIN/2016/029](#)

³⁷ <http://en.unesco.org/creativity/>; den senaste EU-rapporten finns [här](#).

³⁸ [EU:s globala strategi](#)

³⁹ [Vår värld, vår värdighet, vår framtid, 2017](#)

Kommissionen, unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik (nedan kallad *den höga representanten*) och deras avdelningar – inklusive Europeiska utrikestjänsten (EEAS) – stödjer fullt ut det pågående arbetet inom rådet för att sammanställa en omfattande flerstegsstrategi för de internationella kulturella förbindelserna. Insatser från EU:s sida medför synergifördelar och mervärde⁴⁰, särskilt med tanke på den utvidgade roll som EU:s delegationer fått. Kulturella kontaktpunkter i EU:s delegationer utbildas i den kulturella dimensionen i utvecklingsarbete och yttre relationer för att bättre kunna sprida bästa praxis och tillgodose behoven och förväntningarna hos lokala partner.

Den nya agendan gör det möjligt att mer effektivt föra fram kultur som en identitets- och sammanhållningsfaktor, en drivkraft för ekonomisk och social utveckling och ett element som helt konkret frambringar fredliga relationer, exempelvis de direkta personkontakter som härrör från utbildnings- och ungdomsprojekt, med en särskild fokus på västra Balkan och utvidgningsländerna⁴¹. Kommissionen har också för avsikt att använda agendan för att betona den kulturella dimensionen i hållbar utveckling och för att bidra till genomförandet av FN:s agenda 2030 för hållbar utveckling.

Europaåret för kulturarv 2018³ – vilket västra Balkan till fullo deltar i – är en unik möjlighet att stärka kulturella förbindelser med partnerländerna och lokala kulturella sektorer. Partnerskap som kommit till under kulturarvsåret bör sedan få en fortsättning som en del av EU:s kulturella samarbete och en ny europeisk handlingsplan för kulturarv. Det finns även projekt som är på gång eller kommer att inledas i konfliktdrabbade områden, för att skydda och återställa kulturarv som skadats, främja skapandet av nya arbetstillfällen och bättre utkomstmöjligheter.

Kommissionen och den höga representanten:

- Främjar de kulturella och kreativa sektorerna på västra Balkan genom ökat stöd från Kreativa Europa och planerar att använda instrumentet för stöd inför anslutningen för att stödja kulturen i utvidgningsländerna och västra Balkan, framförallt när det gäller att verkställa relevanta flaggskeppsinitiativ inom ramarna för handlingsplanen till stöd för omvandlingen av västra Balkan.
- Avser att lansera en tredje fas av det östliga partnerskapets kulturprogram och arbetar för att via kulturen stärka det civila samhället i Medelhavsländerna.
- Startar upp förberedande åtgärder för att få till stånd europeiska kulturhus i partnerländerna.
- Stärker dialogen om kultur med Kina och inleder en ny dialog med Japan.
- Genomför det elfte gemensamma kulturprogrammet för Afrika, Västindien och Stillahavsområdet tillsammans med AVS inom ramen för Europeiska utvecklingsfonden (EUF), i tillägg till åtgärderna inom alla andra tillämpliga EU-program, för att stödja skapandet av arbetstillfällen, identitetsbygge, yrkesutbildning, audiovisuellt samarbete och för att genomföra Unescos konvention från 2005 i dessa länder.
- Utvecklar strategier för kultursamarbete på regional nivå, med start från länderna

⁴⁰ Inkluderat genom den nya EU-plattformen för kulturdiplomati.

⁴¹ COM(2018) 65 final

på västra Balkan, i Mellanöstern och Nordafrika, samt Latinamerika.

- Lägger till skydd av kulturarvet i de uppgifter som ingår i uppdragen inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, där så är lämpligt, för att komplettera pågående insatser och projekt.
- Stödjer korridorer för Sidenvägens kulturarv i Centralasien, Afghanistan och Iran.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att göra följande:

- Utveckla gemensamma åtgärder i samarbete med kommissionen, den höga representanten och deras avdelningar, inklusive Europeiska utrikestjänsten (EEAS).

5. Övergripande åtgärder

Även om de flesta åtgärderna i den nya agendan i första hand bidrar till något av de tre målen, antingen sociala, ekonomiska eller internationella förbindelser, kan många aspekter ses som övergripande. Två större politiska insatsområden på EU-nivå, kulturarvet och digitaliseringen, kommer att betjäna alla tre målen.

5.1 Att skydda och stärka kulturarvet

Europaåret för kulturarv 2018 har startat på ett mycket synligt vis, med tusentals aktiviteter runtom i Europa. Kommissionen bidrar med full fokus på tio huvudteman⁴² under fyra grundläggande mål: Engagemang, hållbarhet, skydd och innovation. Dessa kommer att leda till rekommendationer, principer och verktyg som används för att säkerställa att kulturarvsåret får ett positivt utfall och bidrar till den nya agendan.

När det europeiska kulturarvsåret avslutas kommer kommissionen att göra följande:

- Presentera en **handlingsplan för kulturarv** och be medlemsstaterna att utarbeta motsvarande planer på nationell nivå och en uppföljning av de 10 europeiska initiativen via rådets arbetsplaner för kultur.
- Föreslå att resultaten av det europeiska kulturarvsåret medtas i olika framtida EU-program och sammanhållningspolitiken.
- Ge sitt stöd till verkställandet av den framtida EU-förordningen om import av kulturföremål genom en handlingsplan för att bekämpa olaglig handel med kulturföremål och etablera en vetenskapspolitisk social plattform för berörda parter i frågor som rör hotade kulturarv.

5.2 Digital4Culture

Den digitala revolutionen möjliggör nya och innovativa former av konstnärligt skapande, dvs. en bredare och mer demokratisk tillgång till kultur och kulturarv, liksom nya möjligheter att få tillgång till, konsumera och dra nytta av kulturellt innehåll. För att återspegla denna utveckling håller kommissionen på att utarbeta en ny EU-strategi, Digital4Culture, för att bygga vidare på förslagen om upphovsrätt, audiovisuell produktion och radio- och tv-sändningar inom ramen för strategin för den digitala inre

⁴² Dessa 10 [europeiska initiativ](#) är nyckelfrågor för de sektorsövergripande politiska åtgärderna, medräknat utbildning, olaglig handel, kvalitetsprinciper för restaurering, hållbar kulturturism, kompetens och innovation.

marknaden och skapa en grogrund för framtida åtgärder inom ramarna för unionens följande fleråriga budgetram.

Kommissionen kommer att göra följande:

- Skapa ett nätverk av kompetenscentrum inom hela EU för att via omfattande digitaliseringsåtgärder (2019) skydda den kunskap som förknippas med hotade kulturarvsmonument.
- Skapa en katalog på webben över europeiska filmer och lansera EU:s första filmvecka för att göra europeiska filmer tillgängliga för skolor i hela Europa (2019).
- Skapa ett paneuropeiskt nätverk av digitala kreativitets- och innovationscentrum för att stödja den digitala omställningen (2020).
- Lägga fram förslag till följande steg för Europeana, Europas digitala plattform för kulturarv (2018).
- Inleda pilotprojekt med mentorprogram för yrkesverksamma inom den audiovisuella sektorn, särskilt då kvinnor – för att hjälpa nya talanger att utveckla sina karriärmöjligheter och färdigheter (2019).
- Stimulera till samverkan mellan konst och teknologi och samarbete för att få fram hållbara innovationer på industri- och samhällsnivå (2018).

6. Genomförandet av den nya agendan

Med respekt för subsidiaritetsprincipen är EU:s roll att skapa incitament och ge vägledning i att testa nya idéer och stödja medlemsstaterna i att föra fram den gemensamma agendan. På vissa områden finns det ett tydligt spelrum för att göra mer, via strategiska positioneringar, förbättrade arbetsmetoder och pilotåtgärder.

6.1. Samarbete med medlemsstaterna

Den nya agendan bör genomföras via arbetsplanerna och de tillämpade arbetsmetoderna, såsom den öppna samordningsmetoden, efter godkännande av medlemsstaterna.

För att öka verkningsgraden föreslår kommissionen vidare att fokus läggs på det konkreta genomförandet på nationell, regional eller lokal nivå, via gemensamma projekt delvis finansierade av EU-instrument och genom att ömsesidigt lärande och teknisk assistans erbjuds medlemsstaterna, eller de regionala och lokala myndigheter som utses av medlemsstaterna.

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna att överväga följande samarbetsteman:

- Delaktighetsbaserad styrning av kulturarvet, i samarbete med Europarådet.
- Kvalitetsprinciper för kulturarvsåtgärder och restaurering.
- Tillgång till finansiering och innovationskapacitet i de kulturella och kreativa sektorerna.
- Ökning av antalet kultur- och kulturarvsprojekt som stöds via EU-programmen.

6.2. Strukturerad dialog med civilsamhället

Kommissionen planerar att utvidga den nuvarande strukturerade dialogen⁴³ och gå ännu längre inom de ämnesområden som behandlas inom ramen för den öppna samordningsmetoden, för att i större omfattning utnyttja digitala samarbetsmöjligheter och för att ta med relevanta organisationer som står utanför den kulturella och den kreativa sektorn, efter bedömning från fall till fall. Kommissionen föreslår även en mer aktiv roll för civilsamhället i förberedelserna inför de europeiska kulturforum som ordnas vartannat år.

7. Främjande av kultur via EU:s politik och olika program

Programmet Kreativa Europa, liksom dess efterföljare, har en direkt roll i processen för att stödja den nya agendan och kommissionen arbetar för att förstärka synergier mellan projekt och politiska åtgärder. Strategin med namnet Digital4Culture stärker sammanhållningen mellan kulturella, digitala och audiovisuella initiativ. Kommissionen kommer också att stödja de samhälleliga, ekonomiska och internationella målen i den nya agendan via åtgärder inom andra politiska områden medan övriga åtgärder och insatser på EU-nivå, såväl existerande, som framtida, kompletterar och stöder medlemsstaternas kulturpolitik.

8. Nästa steg

Den nya europeiska agendan för kultur spelar en nyckelroll i kommissionens gensvar på uppdraget från Europeiska rådet i december 2017. Den ger en struktur att bygga på i nästa fas av samordningen på EU-nivå för att via kulturens förändringspotential svara på aktuella samhälleliga utmaningar. En ny infallsvinkel föreslås utifrån en helhetsvision för att främja synergier mellan olika kultursektorer och med övriga politiska områden. För att den nya agendan och de åtgärder som är föreslagna inom ramen för denna ska gå att genomföra med framgång, förutsätts att Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna, liksom aktörerna inom den kulturella sektorn är engagerade och samarbetar intensivt.

Det politiska samarbetet inom ramen för den nya agendan stöds 2019 och 2020 via Kreativa Europa och övriga av EU:s program som finansierar kulturprojekt, för att från 2021 framåt stödjas av efterföljande program inom ramen för EU:s nästa fleråriga budgetram.

⁴³ www.voicesofculture.eu